

Sygn. akt V Kzw 219/14

POSTANOWIENIE

Dnia 25 kwietnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Łodzi w V Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SO Maria Antecka

Protokolant: sekr. sąd. Dorota Lerka

przy udziale prokuratora Krzysztofa Kowalczyka

w sprawie **I. R.**

skazanej z art 284§ 2 kk

w przedmiocie zażalenia (...) S.A. na postanowienie Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 10 lutego 2014 r. sygn. akt II K 473/04 o odmowie nadania wyrokowi Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2005 r. sygn. akt II K 473/04 klauzuli wykonalności w pkt 3 tegoż wyroku.

na podstawie art 437§1 i 2 kpk, art 438 pkt 2 i 3 kpk oraz art 107§1 kpk w zw z art 26 kkw

p o s t a n o w i a

- zmienić zaskarżone postanowienie i nadać klauzulę wykonalności orzeczeniu zawartemu w pkt 3 b wyroku Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2005 r. sygn. akt II K 473/04 na rzecz Towarzystwa (...) S.A.;
- zasądza od I. R. na rzecz Towarzystwa i (...) S.A. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów za postępowanie zażaleniowe.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2014 r. Sąd Rejonowy w Zgierzu odmówił nadania klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2005 r. sygn. akt II K 473/04 w pkt 3b odnoszącego się do obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem (art 72§2 kk) na rzecz Towarzystwa (...) w kwocie 75.564 zł. z powodu tego, że wskazany pkt wyroku nie podlega wykonaniu w drodze egzekucji, bowiem zgodnie z unormowaniem zawartym w przepisie art 76§1 kk skazanie, obejmujące rozstrzygnięcie zawarte w wymienionym punkcie wyroku, uległo zatarciu z mocy prawa. Z chwilą zaś zatarcia skazania – jak stanowi przepis art 106 kk – uważa się je za niebyłe, a wpis o skazaniu usuwa się z rejestru skazanych.

Na to postanowienie złożył zażalenie pełnomocnik (...) SA, która to spółka połączona została ze spółką (...) zarzucając zaskarżonemu orzeczeniu naruszenie art 107§1 i 2 kpk oraz art 76§1 kk przez ich niewłaściwe i błędne zastosowanie prowadzące do nieuwzględnienia zasadnego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności w pkt 3 b wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r.. W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i nadanie klauzuli wykonalności pkt 3 b wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r. oraz o zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego na rzecz strony skarżącej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Stanowisko Sądu Rejonowego wyrażające pogląd, że w sprawie przedmiotowej brak jest orzeczenia nadającego się do egzekucji i z tego powodu nie ma przesłanek prawnych do nadania klauzuli wykonalności wyrokowi Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie o sygn. akt II K 473/04 w pkt 3 b – nie jest trafne.

W sprawie o nadanie klauzuli wykonalności sąd w pierwszym rzędzie bada, czy istnieje tytuł egzekucyjny, któremu można nadać klauzulę wykonalności.

Wyrok Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2005 r. sygn. akt II K 473/04 zawiera rozstrzygnięcie co do roszczeń majątkowych w punkcie 3 b w postaci nałożenia na podstawie art 72§2 kk na skazaną I. R. obowiązku naprawienia szkody przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego – Towarzystwo (...) SA (...) kwoty 75.564 zł w terminie 3 lat od dnia uprawomocnienia się wyroku. Nałożony obowiązek na podstawie art 72§2 kk na skazaną jest integralnie związany z instytucją warunkowego zawieszenia wykonania kary – ma on charakter probacyjny, bowiem gdyby nie zastosowano wobec skazanej tej instytucji, to niemożliwe byłoby jego orzeczenie na podstawie art 72§2 kk. Jednakże poza funkcją stricte probacyjną spełnia on też ważną funkcję kompensacyjną i zgodnie z treścią art 107§2 kpk stanowi ów obowiązek roszczenie majątkowe, o jakim jest mowa w tym przepisie. Funkcje te są równoznaczne choć w poglądach dominuje stanowisko, że priorytetową rolę odgrywa funkcja kompensacyjna.

Zgodzić się należy z Sądem Rejonowym, że obowiązek naprawienia szkody jako środek probacyjny wraz z upływem próby wygaś. Jednakże należy rozważyć, czy w dalszym ciągu pomimo nie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, upływu okresu próby i zatarcia skazania w myśl art 76§1 kk obowiązek ten jako roszczenie majątkowe o charakterze cywilnoprawnym podlega egzekucji. Podkreślić należy, że art 76 §1 kk odnosi się do zatarcia skazania i od chwili jego nastąpienia skazanie uważa się za niebyłe, co oznacza usunięcie karty karnej z rejestru skazanych. W związku z tym rodzi się kolejne pytanie, czy z chwilą zatarcia skazania uważa się również za niebyłe roszczenie majątkowe, którym niewątpliwie jest obowiązek naprawienia szkody z art 72§2 kk. Orzeczenie sądu karnego nakładające obowiązek naprawienia szkody jest jednocześnie zobowiązaniem cywilnoprawnym. W uzasadnieniu ustawy z dnia 10 stycznia 2003 r. nowelizującej przepis art 415§ 5 i 6 kpk (Dz.U. nr 83, poz.931) wyjaśniono, że ma ona na celu konsekwentne przeprowadzenie zakazu kumulowania rozstrzygnięć o charakterze kompensacyjnym, jeżeli odnoszą się do tej samej szkody. Oznacza to, że orzeczenie sądu karnego nakładające na skazanego obowiązek naprawienia szkody w związku z warunkowym zawieszeniem wykonania kary tworzy stan rzeczy osądzonej dla ewentualnych roszczeń cywilnych w zakresie w jakim na sprawcę został nałożony tego rodzaju obowiązek w postępowaniu karnym, co wynika a contrario z art 415§6 kpk zdanie drugie, a także art 12 kpc. Nie jest dopuszczalne dochodzenie tego samego roszczenia w obu postępowaniach (cywilnym i karnym), co do których zapadło już prawomocne rozstrzygnięcie w jednym z postępowań. Prawomocne rozstrzygnięcie o roszczeniu w postępowaniu karnym prowadzi do odrzucenia pozwu na podstawie art. 199§1 pkt 2 kpc. (por. W.Siedlecki Kodeks postępowania cywilnego t. I, s. 104). W świetle powyższego nie można uznać, że obowiązek naprawienia szkody uległ całkowitemu unicestwieniu w związku z zatarciem skazania na mocy art 76§1 kk. Należy przyjąć, że z uwagi na upływ okresu próby i dalsze 6 miesięcy obowiązek naprawienia szkody jako środek probacyjny zdezaktualizował się i stracił on swój charakter karnoprawny. W doktrynie przyjmuje się, że w przypadku warunkowego zawieszenia wykonania kary i nie zarządzenia jej wykonania wskutek niewywiązywania się przez skazanego z obowiązku nałożonego na podstawie art 72§2 kk, to mimo upływu okresu próby klauzula wykonalności na taki obowiązek może zostać nadana, choć obowiązek probacyjny z tą chwilą utracił już swój charakter karnoprawny, to jednak pozostaje on nadal zobowiązaniem cywilnoprawnym. (por. Komentarz do art 76 kk: G.Bogdan, Z Cwiakalski, P. Kardas, J. Majewski, J.Ragelski, M.Szewczyk, W.Wróbel, a także A.Zoll, Kodeks Karny, Część ogólna, Komentarz tom I, Zakamycze, 2004 r.) Podobny pogląd wyrażany jest przez innych też autorów. (W.Marcinkowski – Termin wykonalności orzeczeń sadowych w przedmiocie roszczeń majątkowych wynikających z zastosowania środków karnych bądź nałożenia obowiązków probacyjnych, Przegląd Sądowy, 2005, z. 2, s.61)

Reasumując, to z powodu upływu okresu próby warunkowego zawieszenia wykonania kary i zatarcia skazania obowiązek naprawienia szkody jako środek probacyjny o charakterze karnoprawnym wygaś, jednakże w sytuacji kiedy nie zarządzono wykonania warunkowo zawieszony kary zachował on swój byt jako roszczenie majątkowe

w rozumieniu art 107§2 kpk, mające charakter prawomocnego rozstrzygnięcia o roszczeniach majątkowych wynikających z przestępstwa.

Inaczej zagadnienie to wygląda, gdy zarządzone wykonanie warunkowo zawieszonych kary pozbawienia wolności. Kara pozbawienia wolności najprzód orzeczona w wyroku z warunkowym zawieszeniem jej wykonania przeistoczyła się w karę w postaci bezwzględnej. Z tym jej przekształceniem zdezaktualizowały się obowiązki, jakie są nakładane na skazanego przy warunkowym zawieszeniu mu wykonania kary, one zostały unicestwione, straciły swój byt na skutek zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności. W piśmiennictwie przedmiotu wyrażany jest pogląd że w wypadku prawomocnego zarządzenia wykonania kary obowiązek naprawienia szkody na podstawie art 72§2 kk wygasa w części niewykonanej. Ma on bowiem charakter akcesoryjny względem warunkowego zawieszenia wykonania kary, a jego aktualność jest uzależniona od obowiązywania zawieszenia wykonania kary. (komentarz Kodeksu karnego wykonawczego do art 196 kkw pod redakcją Z. Hołdy, K. Postulskiego) Zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności stawia bowiem skazanego w sytuacji w jakiej byłby on, gdyby w chwili wyrokowania orzeczona została wobec niego bezwzględna kara pozbawienia wolności, co nie dawałoby możliwości orzeczenia wobec niego obowiązku naprawienia szkody w postaci określonej w art 72§2 kk. Tak, jak wskazano powyżej obowiązek w takiej postaci wiąże się wyłącznie z instytucją warunkowego zawieszenia wykonania kary, a na skutek zarządzenia wykonania kary instytucja ta traci swój byt wraz ze wszystkimi obowiązkami nałożonymi na skazanego, które są nierozzerwalnie z nią związane.

Skazana I. R. nie dotrzymała warunków próby, na jakich została jej zawieszona kara pozbawienia wolności, jednakże w okresie próby i dalszych 6 miesięcy nie zarządzono wobec niej wykonania kary pozbawienia wolności, czego konsekwencją jest to, że fakt ten nie może już być uznany za niewykonanie obowiązku probacyjnego w rozumieniu art 75§2 kk. W tym stanie rzeczy całkowitej dezaktualizacji uległ jedynie środek probacyjny, ale obowiązek spełnienia roszczenia majątkowego jako zobowiązania cywilnoprawnego nie został przez zatarcie skazania unicestwiony. Obowiązek cywilnoprawny do chwili przedawnienia zobowiązania jest dalej wymagalny. Z tych względów należy uznać, że tego rodzaju orzeczenie stanowi tytuł egzekucyjny w świetle art 777§1 pkt 1 kpc, któremu można na podstawie art 107§1 kpk w zw z art 776 kpc w zw z art 26 kkw nadać klauzulę wykonalności. Taka interpretacja jest zgodna z ratio legis art 72§2 kk i art 107 kpk, albowiem obowiązek naprawienia szkody na podstawie tego przepisu spełnia funkcję kompensacyjną i daje możliwość pokrzywdzonemu dochodzenia roszczeń majątkowych wynikających z przestępstwa w prostszy sposób niż na drodze procesu cywilnego.

Innym zagadnieniem jest, czy (...) SA, która połączyła się ze spółką (...), na której rzecz nałożony został obowiązek naprawienia szkody wyrokiem Sądu Rejonowego w Zgierzu z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie II K 473/04 jest uprawniona do dochodzenia roszczenia majątkowego wynikającego z obowiązku naprawienia szkody. W sprawie niniejszej nie mamy do czynienia z cesją tylko połączeniem spółek: Towarzystwa (...) SA i (...) SA, tak więc (...) SA jest uprawniona do złożenia skutecznego wniosku w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności na orzeczenie, którym nałożono obowiązek naprawienia szkody. W wypadku sporu, strona przeciwna może wytoczyć powództwo przeciwegzekucyjne w trybie art 840§1 kpc.

Z tych względów Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone postanowienie i orzekł, jak w sentencji. O kosztach advokackich orzeczono na podstawie § 13 ust 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności advokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. (Dz.U. z 2013 r. poz. 461)